

Odborné zdroje informací

Typy zdrojů

- Primární zdroje
- Sekundární zdroje
- Terciární zdroje

- Jeden zdroj může být zároveň primární, sekundární i terciární, podle konkrétní informace, kterou z něj čerpáme

Primární zdroje

- **Originální záznam** myšlenky nebo empirických výsledků studie publikovaný v období vzniku
- **Typické příklady:**
 - *Odborný empirický článek (výzkumná studie)*
 - *Monografie (originální teorie / výzkum)*
 - *Diplomová / dizertační práce*
 - *Originální nepublikovaný záznam studie atd.*

Odborný empirický článek

- Primárně prezentuje **výsledky originálního výzkumu**
- Tyto bývají stručně shrnuty již v **abstraktu**

Odborný empirický článek

- **Příklad abstraktu** (Linnman et al., 2006):

The classical Stroop color-naming task was converted to a Web administered version and tested against a conventional computerized version. In the first experiment, 20 male and 20 female participants were tested individually on both Stroop versions in random order. Both versions resulted in strong Stroop effects, but response times were slower overall for the Web-Stroop. A second experiment with 28 participants showed that the test results on the Web-Stroop could be replicated in a less controlled experimental setting, for example in the participant's own home. In conclusion, findings suggest that administration of the Stroop color-naming test, and response time measurement in milliseconds on a personal computer, is possible via the Internet.

Odborný empirický článek

- Primárně prezentuje **výsledky originálního výzkumu**
- Tyto bývají stručně shrnuty již v **abstraktu**
- **HLAVNÍ ČÁSTI ČLÁNKU? IMRAD**

Odborný empirický článek

- Primárně prezentuje **výsledky originálního výzkumu**
- Tyto bývají stručně shrnuty již v **abstraktu**
- **CITUJEME:**
- Především tyto **výsledky**, příp. **závěry**, které z nich autoři vyvozují
- Můžeme taky citovat **originální metodologii** nebo **teoretický model studie**

Odborný empirický článek

- Primárně prezentuje **výsledky originálního výzkumu**
- Tyto bývají stručně shrnuty již v **abstraktu**
- **NA CO POZOR:**
- Úvodní část článku je z větší části sekundárním zdrojem, je nutno **rozlišovat originální myšlenky autorů od shrnutí předchozích publikovaných myšlenek nebo výsledků**
- Je nutno taky **rozlišovat spekulace** nebo návrhy interpretací od **faktických tvrzení**

Příklad (Wrosch et al., 2003) – úvod článku:

Research on self-regulation and adaptive human behavior often emphasizes the role played by goal attainment, along with the attendant processes and variables that support the attainment of goals, such as persistence, self-efficacy, or optimism (e.g., Bandura, 1977; Carver & Scheier, 1981; Heckhausen & Schulz, 1995). Indeed, being optimistic, believing in one's own competencies, and staying persistent have been shown to be related to subjective well-being and good health (e.g., Bandura, 1997; Carver et al., 1993; Freund & Baltes, 1998; Scheier et al., 1989; Seligman, 1991). In this article, we argue that persistent pursuit of personal goals is only part of adaptive self-regulation and that an equally important part is played by a set of processes that lead to the exact opposite outcome—giving up personal goals. Specifically, we propose that in situations in which people are confronted with unattainable goals, benefits accrue from the capacities to abandon goal-directed activities and to reengage in valued alternative goals. An important implication of this proposition is that adaptive self-regulation of unattainable goals depends on the availability of alternative goals toward which people can direct their efforts. By having new goals available and reengaging in those new goals, a person can reduce the distress that arises from the desire to attain the unattainable while continuing to derive a sense of purpose in life by finding other pursuits of value.

Příklad (Wrosch et al., 2003) – úvod článku:

Citování cizích autorů – zobecnění výsledků předchozích studií

Research on self-regulation and adaptive human behavior often emphasizes the role played by goal attainment, along with the attendant processes and variables that support the attainment of goals, such as persistence, self-efficacy, or optimism (e.g., Bandura, 1977; Carver & Scheier, 1981; Heckhausen & Schulz, 1995). Indeed, being optimistic, believing in one's own competencies, and staying persistent have been shown to be related to subjective well-being and good health (e.g., Bandura, 1997; Carver et al., 1993; Freund & Baltes, 1998; Scheier et al., 1989; Seligman, 1991). In this article, we argue that persistent pursuit of personal goals is only part of adaptive self-regulation and that an equally important part is played by a set of processes that lead to the exact opposite outcome—giving up personal goals. Specifically, we propose that in situations in which people are confronted with unattainable goals, benefits accrue from the capacities to abandon goal-directed activities and to reengage in valued alternative goals. An important implication of this proposition is that adaptive self-regulation of unattainable goals depends on the availability of alternative goals toward which people can direct their efforts. By having new goals available and reengaging in those new goals, a person can reduce the distress that arises from the desire to attain the unattainable while continuing to derive a sense of purpose in life by finding other pursuits of value.

Formulace vlastních, zatím neověřených předpokladů – argumentem (ne potvrzením!!!) má být následně prezentovaný výzkum

Příklad (Wrosch et al., 2003) – diskuse článku:

The results of Study 1 offer strong support for the idea that general goal disengagement and goal reengagement tendencies can be positively related to subjective well-being. Both factors explained unique proportions of variance in subjective well-being. Those students who reported being able to disengage from unattainable goals reported particularly low levels of intrusive thoughts and perceived stress and high levels of self-mastery. In addition, those students who were able to reengage in new goals reported high levels in all indicators of subjective well-being. These results support our hypotheses that goal disengagement and goal reengagement tendencies are important factors of adaptive self-regulation that can protect the well-being of people who are confronted with unattainable goals.

The obtained interaction effects, however, indicate that some of the reported main effects of goal disengagement and goal reengagement on indicators of subjective well-being (i.e., self-mastery and perceived stress) need to be qualified. Failure in goal reengagement was associated with low levels of self-mastery and high levels of perceived stress, particularly among students who reported difficulties disengaging from unattainable goals. These results partly support our theoretical model by demonstrating that goal reengagement can compensate for the psychological costs associated with the continued pursuit of unattainable goals.

Příklad (Wrosch et al., 2003) – diskuse článku:

Objektivní shrnutí výsledků studie – statistické efekty v očekávaném směru se potvrdily

The results of Study 1 offer strong support for the idea that general goal disengagement and goal reengagement tendencies can be positively related to subjective well-being. Both factors explained unique proportions of variance in subjective well-being. Those students who reported being able to disengage from unattainable goals reported particularly low levels of intrusive thoughts and perceived stress and high levels of self-mastery. In addition, those students who were able to reengage in new goals reported high levels in all indicators of subjective well-being. These results support our hypotheses that goal disengagement and goal reengagement tendencies are important factors of adaptive self-regulation that can protect the well-being of people who are confronted with unattainable goals.

The obtained interaction effects, however, indicate that some of the reported main effects of goal disengagement and goal reengagement on indicators of subjective well-being (i.e., self-mastery and perceived stress) need to be qualified. Failure in goal reengagement was associated with low levels of self-mastery and high levels of perceived stress, particularly among students who reported difficulties disengaging from unattainable goals. These results partly support our theoretical model by demonstrating that goal reengagement can compensate for the psychological costs associated with the continued pursuit of unattainable goals.

Interpretace autorů podle jejich vlastního modelu – studie ukázala, že model může fungovat, to však neznamená, že samotný model byl potvrzen!!!

Monografie

- Odborná knižní publikace autora obsahující jeho originální závěry ke konkrétnímu tématu
- Podle *Akademické příručky* (Meško a kol.): „*původní monotematická vědecká práce v rozsahu minimálně 3 AH*“
- Rozlišuje **vědeckou** a **odbornou** monografii – recenzováno nebo nerecenzováno
- Tato definice nerozlišuje monografii a redigovanou publikaci
- Ve mezinárodním prostředí se monografií standardně chápe **recenzovaná** publikace **jediného autora nebo autorského kolektivu** (tj. všichni autoři jsou autory celé knihy, nikoliv pouze některých kapitol), jejíž obsah vychází z **originálního výzkumu a teoretické úvahy** autorů – není pouhým přehledem dosavadních poznatků v určité oblasti

Monografie

- Odborná knižní publikace autora obsahující jeho originální závěry ke konkrétnímu tématu
- **CITUJEME:**
- Základní zdroj **definic konstruktů, postulátů teorií, teoretických modelů, interpretací určitých jevů a názorů konkrétního autora (!!!)**, příp. i **empirických výsledků** (jinde nepublikovaných)

Monografie

- Odborná knižní publikace autora obsahující jeho originální závěry ke konkrétnímu tématu
- **NA CO POZOR:**
- Podobně jako u empirického článku, je nutno **rozlišovat primární informaci od citované**
- **Pohled určitého, byť významného autora není faktem!!!** Pokud citujete teorii, dohlédněte na to, aby bylo ve vašem textu patrné, že jde o model nebo o perspektivu určité teorie, nikoli o univerzální pravdu.

Diplomová / dizertační práce

- **CITUJEME:**
- **To samé co v odborném článku** – originální výsledky výzkumu, originální definici, originální metodologii, model studie nebo interpretaci autora (se zdůrazněním, že jde o interpretaci)

Diplomová / dizertační práce

- V čem se liší od monografie / článku?
- **NA CO POZOR:**
- **Není recenzovaná – nejedná se tudíž o plnohodnotnou vědeckou práci**
- Autoři závěrečných prací, kteří mají zájem, aby byl jejich výzkum citován a brán do úvahy odbornou veřejností, obvykle výzkum **dále publikují jako odborný článek**

Sekundární zdroje

- **Analyzují a kriticky zhodnocují** informace z primárních zdrojů, **srovnávají** výzkumy s podobným tématem a **vyvozují teoretické závěry** z empirických dat v primárních zdrojích

Co všechno je sekundárním zdrojem?

- Sekundárním zdrojem může být **jakýkoli zdroj**
- **Sekundární informaci** poznáte podle toho, že **odkazuje na jiné zdroje** (obsahuje citace)
- **V odborných textech je nutno rozlišovat mezi sekundární informací** (citovaný výsledek předchozí studie nebo dříve publikovaná teorie, citované interpretace a hypotézy) **a primární informací** (autorova vlastní interpretace předchozích výsledků nebo aplikace publikované teorie ve vyvozování hypotéz / modelu studie)
- **Tyto informace se v textu běžně prolínají**

Příklad (Scholer & Higgins, 2011) – úryvek z kapitoly v příručce :

The *promotion* orientation regulates nurturance needs and is concerned with growth, advancement, and accomplishment. Individuals in a promotion focus are striving toward ideals, wishes, and aspirations. They are concerned with the presence and absence of positive outcomes (gain/nongain) and are more sensitive to positive deviations from the status quo or neutral state (the difference between “0” and “+1”) than to negative deviations from that state (the difference between “0” and “–1”) (Higgins, 1997).

In contrast, the *prevention* orientation regulates security needs. Individuals in a prevention focus are concerned with safety and responsibility, and with attending to their oughts, duties, and responsibilities. They are concerned with the absence and presence of negative outcomes (nonloss/loss) and are more sensitive to the difference between “0” and “–1” than to the difference between “0” and “+1” (cf. Brendl & Higgins, 1996; Higgins, 1997).

Importantly, although the two systems are concerned with the regulation of different needs, promotion and prevention orientations each involve *both* approaching desired end states (e.g., approaching accomplishment or safety, respectively) and avoiding undesired end states (e.g., avoiding nonfulfillment or danger, respectively). This has two significant implications. First, the value or personal relevance of some desired end states may be greater in one system than in the other (see Higgins, 2002). For instance, promotion-focused individuals may value the desired end state of having all the latest and greatest technology more than do prevention-focused individuals (cf. Herzenstein, Posavac, & Brakus, 2007). Second, the *same* desired end state can be represented in different ways by prevention- versus promotion-focused individuals. For example, the same desired end state (e.g., being physically fit) may be represented as a duty or responsibility for prevention-focused individuals, but as an ideal or aspiration for promotion-focused individuals.

Příklad (Scholer & Higgins, 2011) – úryvek z kapitoly v příručce :

Shrnutí teorie, kterou spoluautor kapitoly E. T. Higgins původně formuloval v roce 1997 a 2002 – nejvhodnější tyto zdroje dohledat zvláště dle seznamu literatury na konci kapitoly

The *promotion* orientation regulates nurturance needs and is concerned with growth, advancement, and accomplishment. Individuals in a promotion focus are striving toward ideals, wishes, and aspirations. They are concerned with the presence and absence of positive outcomes (gain/nongain) and are more sensitive to positive deviations from the status quo or neutral state (the difference between “0” and “+1”) than to negative deviations from that state (the difference between “0” and “-1”) (Higgins, 1997).

In contrast, the *prevention* orientation regulates security needs. Individuals in a prevention focus are concerned with safety and responsibility, and with attending to their oughts, duties, and responsibilities. They are concerned with the absence and presence of negative outcomes (nonloss/loss) and are more sensitive to the difference between “0” and “-1” than to the difference between “0” and “+1” (cf. Brendl & Higgins, 1996; Higgins, 1997).

Importantly, although the two systems are concerned with the regulation of different needs, promotion and prevention orientations each involve *both* approaching desired end states (e.g., approaching accomplishment or safety, respectively) and avoiding undesired end states (e.g., avoiding nonfulfillment or danger, respectively). This has two significant implications. First, the value or personal relevance of some desired end states may be greater in one system than in the other (see Higgins, 2002). For instance, promotion-focused individuals may value the desired end state of having all the latest and greatest technology more than do prevention-focused individuals (cf. Herzstein, Posavac, & Brakus, 2007). *Second, the same desired end state can be represented in different ways by prevention- versus promotion-focused individuals. For example, the same desired end state (e.g., being physically fit) may be represented as a duty or responsibility for prevention-focused individuals, but as an ideal or aspiration for promotion-focused individuals.*

Pravděpodobně předpoklad formulovaný originálně v této kapitole (chybí citace).

Námět použitý z jiného zdroje

K čemu slouží sekundární zdroje?

- Výborný zdroj informací pro rozvoj vlastního poznání a přehled v aktuálním výzkumu, stavu teorie, diskusi kolem tématu atd.
- Výborný „rozcestník“ pro vyhledávání primárních zdrojů

Sekundární zdroje

- **Analyzují a kriticky zhodnocují** informace z primárních zdrojů, **srovnávají** výzkumy s podobným tématem a **vyvozují teoretické závěry** z empirických dat v primárních zdrojích
- **Typické příklady:**
 - *Odborné příručky („handbooks“)*
 - *Monografie (odvozené závěry předešlých studií)*
 - *Přehledové studie*
 - *Popularizační články*

Odborná příručka (handbook)

- Zpravidla editovaná publikace – **soubor textů odborníků na dílčí témata nějaké velké oblasti** (např. *Handbook of Emotions* obsahuje speciální kapitoly o strachu, hněvu, různých neuronálních strukturách, vlivu emocí na paměť atd., přičemž každá je napsána popředními autory zabývajícími se výzkumně právě tím konkrétním tématem)
- Výborný a kvalitní zdroj informací, **když chceme lépe porozumět určité širší oblasti do hloubky**
- Poskytuje **přehled nejnovějších teorií a výzkumů**, systematizuje je, analyzuje a zhodnocuje
- Z tohoto důvodu nám kromě jiného mohou reference v příručce **pomoci dohledat klíčové primární zdroje**

Odborná příručka (handbook)

- CO CITUJEME:
- Podobně jako monografie mohou příručky obsahovat nové dodatky k teoriím, originální formulace konceptů, originální interpretace výzkumných studií atd.

Odborná příručka (handbook)

- NA CO POZOR:
- Zdrojem informace není celé příručka, ale konkrétní kapitola v příručce – ta se také cituje v textu a seznamu literatury (viz odkaz na citace dle APA)
- Ačkoli je příručka výborným nástrojem porozumění určité oblasti nebo teorie, mnoho informací, které poskytuje, jsou sekundárním zpracováním primárních zdrojů – je nutno odlišovat primární informace od citovaných

Přehledová studie

- Článek shrnující výzkum a teorii ohledně nějakého tématu nebo představující určitou oblast/teorii novému publiku
- Může mít podobnou formu jako kapitola v příručce, ale může taky obsahovat podstatně méně originálních informací
- CITUJEME případné závěry autora, klasifikace atd.; celkově je dobré využít přehledovou studii především na orientaci v literatuře a k dohledání primárních zdrojů

Co dělat, když chceme použít informaci citovanou z jiného zdroje?

- **1. Preferovaná volba:** DOHLEDÁNÍ PŮVODNÍHO ZDROJE v seznamu literatury sekundárního zdroje, dohledání publikace v databáze (knihovně atd.), prostudování publikace a vlastní kritické zhodnocení původní informace
- V textu pak formulujeme danou informaci ve „vlastním stylu“ a vyloučíme vliv sekundárního zdroje
- Sekundární zdroj tady slouží jen jako pomůcka při dohledání primárního zdroje (necituje se)

Co dělat, když chceme použít informaci citovanou z jiného zdroje?

- **2. Často užívaný, ne úplně „čistý“ postup:** Použití informace, jsme získali ze sekundárního textu, s tím, že citujeme původní zdroj podle seznamu literatury sekundárního zdroje (s primárním zdrojem vůbec nepřijdeme do kontaktu)
- **ÚSKALÍ:**
- Lze použít pouze u velmi konkrétních, jasných informací
- Informace je zatížená interpretací autora sekundárního textu v tom kontextu, v němž psal svou vlastní práci – **může dojít k nepřesnostem**
- **Sami pak – vědomě nebo nevědomě – ztrácíme přehled o tom, o čem v textu vlastně mluvíme (!!!)**
- **Velké riziko neúmyslného plagiování** (nebo i „formálního“ plagiátu) – sekundární publikace může danou informaci formulovat originálním způsobem, který přejmeme bez toho, abychom věděli, že nejde o původní formulaci

Co dělat, když chceme použít informaci citovanou z jiného zdroje?

- **3. Další možný postup:** SEKUNDÁRNÍ CITACE
- V textu uvedeme, že jde o myšlenku nebo poznatek autora A (první autor), který citoval autor B (sekundární zdroj)
- V seznamu literatury uvedeme POUZE sekundární zdroj
- Jde o férový postup, avšak hromadění takovýchto citací je příznakem, že jsme nevložili dost úsilí do vyhledávání originálních zdrojů informací – obzvláště pokud rozsáhle citujeme ten samý sekundární zdroj a dvojnásob, pokud jde o běžnou a snadno dostupnou učebnici
- Podobně jako u předchozího postupu to může narušit náš kontakt s tématem, o kterém píšeme

Obecně k sekundárním citacím

- Sekundární citování by mělo být vždy tou poslední volbou
- U odborných studentských prací s vyšší důležitostí, jako diplomová práce, ale i práce k souborné zkoušce, je hromadění sekundárních citací, obzvláště když pocházejí z několika málo sekundárních/terciárních zdrojů, příznakem nedostatečné hloubky studia dané problematiky
- Spoléháním na sekundární/terciární zdroje, především přehledové zdroje (učebnice), ztrácíme kontakt s kontextem původní informace a pravděpodobně jí dostatečně neporozumíme
- Velké riziko neúmyslných plagiátů
- **ZÁVĚR: K čemu je text zestavený z již zpracovaných informací???**

Terciární zdroje

- Poskytují **přehled** teorie a závěrů z primárních a sekundárních zdrojů
- Slouží především k **orientaci** pro další studium literatury

Na co slouží terciární zdroje?

- Poskytují přehled o základní terminologii, o tom, jaké typy pohledů na určitý fenomén existují, jaký je současný stav poznatků, kdo je autorem kterého konceptu atd.
- Mohou nám pomoci se rozhodnout, kterým směrem se zaměřit ve studiu literatury

Terciární zdroje

- Poskytují **přehled** teorie a závěrů z primárních a sekundárních zdrojů
- Slouží především k **orientaci** pro další studium literatury
- **Typické příklady:**
 - *Encyklopedie a slovníky*
 - *Popularizační knihy*
 - *Seminární práce*
 - ***Učebnice***

Encyklopedie / slovník

- Může nám pomoci pochopit základní význam termínu, s kterým jsme se setkali poprvé
- CITUJEME:
- Zobecněný pohled na určitý fenomén (např. „jak je inteligence definována ve slovnících“)
- NA CO POZOR:
- Ačkoli jsou tyto zdroje „obecné“, neznamená to, že nutně obsahují „fakta“ – definice konstruktů ve slovnících mohou být podobně jako definice v monografiích či jinde výsledkem interpretace určitého autora
- Slovníková definice rozhodně nemusí mít „výsadné postavení“ mezi jinými definicemi daného konstruktů (např. inteligence, osobnost atd.)

Učebnice

- Slouží jako učební text – poskytuje srozumitelný přehled nejzákladnějších teorií, termínů a poznatků, s kterými by měl být student obeznámen, příp. se snaží speciálními prostředky přimět studenta k přemýšlení o určitém tématu
- **Obvykle není míněna jako základní zdroj pro psaní odborných prací!!!**
- CO MŮŽEME CITOVAT:
- Např. originální klasifikaci konceptů, originální formulaci, metaforu, přirovnání atd.
- Zobecněný pohled na určitý fenomén (např. „jak adolescenci vymezují učebnice vývojové psychologie“)

Na co slouží terciární zdroje?

- Poskytují přehled o základní terminologii, o tom, jaké typy pohledů na určitý fenomén existují, jaký je současný stav poznatků, kdo je autorem kterého konceptu atd.
- Mohou nám pomoci se rozhodnout, kterým směrem se zaměřit ve studiu literatury
- **Zpravidla není vhodné využívat terciární zdroje jako podklad pro studium teorie nebo vyvozování hypotéz!!!** A to se netýká pouze citování, ale studia literatury obecně. Terciární zdroje poskytují orientační přehled, nikoli hloubkový výklad konceptů a výzkumů.

Terciární zdroje

- PŘÍKLAD:
- Primární zdroje: Původní formulace teorie a výsledky studií – **použiju, když zpracovávám dané téma ve vlastní práci**
- Sekundární zdroj (např. kapitola odborné příručky): Kritické zhodnocení toho, jak výsledky různých studií podporují teorii – **použiju, když se snažím porozumět tématu**
- Terciární zdroj (učebnice): Stručný přehled teorií popsaných a zhodnocených v příručkách – **použiju, když potřebuji získat obecný přehled o tématech a terminologii v určité oblasti**

Shrnutí: Které zdroje je nejlepší využívat při psaní práce?

- **Výzkumné studie (články)** – NEVYHNUTNÝ ZDROJ!!!
Poskytuje informace o předchozím výzkumu v cílové oblasti, na který bychom měli navazovat.
- **Monografie a teoretické studie** – poskytují klíčové informace k určité teorii nebo přístupu, definice konstruktů, postuláty, z kterých odvodíme model studie pro formulaci hypotéz atd.
- **Kapitoly v odborných příručkách a přehledové studie**
– výborný zdroj komplexních a hlubších informací k určitému tématu, mnohdy obsahují otázky a inspirace pro další výzkum, celkově přehledně shrnují dosavadní stav poznání a současné trendy ve výzkumu

**PAMATUJTE: Rozlišujte primární,
sekundární a terciární informace,
nikoli publikace!**

Ta samá publikace může být zdrojem všech tří typů informací.

Jak rozeznám sekundární informaci od primární?

- Sekundární informace by měla být v textu jasně označena **citačním odkazem**.

Co dalšího je důležité u zdroje zohlednit?

- Jestli zdroj prošel odbornou recenzí

Zdroje

Výzkumná studie

Přehledová studie (?)

Teoretická studie

Meta-analýza

Předběžné sdělení („brief report“)

Diplomová práce

Dizertační práce

Habilitační práce

Vedecká příručka

Sborník

Monografie

Popularizační článek

Popularizační kniha

Kazuistika

Encyklopedie

Slovník

Seminární práce

Učebnice

Internetový blog

Materiály uveřejněny na osobní stránce výzkumníka

Nepublikovaný rukopis

Nepublikovaná data

Abstrakt

Poster

Přednáška

Osobní sdělení

Kde tyto zdroje hledat?

- **Články:** Elektronické databáze MU (Ebsco, ProQuest, Science Direct, Wiley, SAGE atd.) nebo volně dostupné zdroje, příp. lze emailem oslovit samotného autora
 - Tip: Výbornou pomůckou je i Google Scholar – připojíte-li se do univerzitní sítě, dostanete se skrz odkazy přímo k článkům (pokud jsou v databázích, ke kterým má MU licenci)
 - Tip 2: Máte-li problém s přístupem ke klíčovému článku (tj. není přístupný skrz databáze), nebojte se emailem přímo oslovit autora (i zahraničního). Kontakt lze obvykle dohledat na stránkách instituce, kde aktuálně působí. Autoři obvykle bývají velmi vstřícní, když se zajímáte o jejich výzkum... 😊
- **Zahraniční monografie/příručky:** Knihovny nebo využití (mezinárodních) meziknihovních výpůjčních služeb
 - Tip: MMVS poskytuje MZK za manipulační poplatek dle stanoveného ceníku. Knihy vám obvykle zapůjčí i absenčně. MVS v rámci ČR poskytuje i knihovna FF MU a to zdarma, ovšem pouze k prezenčnímu studiu.

Hodnocení publikací

PRESTIŽ VĚDECKÝCH PERIODIK:

- **1. Recenzováno**
- 2. Indexováno
- 3. Impaktováno

Recenzní proces

„Peer review“ – zpětná vazba od kolegů, nikoli hodnocení autoritou

Recenzní proces

„Peer review“

- Odeslání rukopisu + „**cover letter**“ – co obsahuje?

Recenzní proces

„Peer review“

- Odeslání rukopisu + „**cover letter**“ – stručný (1 stránka) dopis redaktoru: 1. představení článku – proč má význam, příp. proč v tomto časopisu; 2. prohlášení, že všichni autoři souhlasí s publikací; 3. prohlášení, že článek nebyl publikován jinde a nebyl souběžně odeslán do recenze v jiném periodiku; 4. jiná požadovaná prohlášení (dodržení etických zásad, konflikt zájmů...)

Recenzní proces

„Peer review“

- Odeslání rukopisu + „cover letter“
- Základní stanovisko redaktora – je článek vůbec vhodný do recenzního procesu? **Za jakých okolností redaktor odmítne článek bez recenzního konání?** – nevhodnost článku pro daný typ periodika nebo zjevná nízká kvalita nedosahující úrovně daného periodika (např. příliš malý vzorek, nekvalitní replikace již publikovaného, banální korelační studie, hrubé formální nedostatky)

Recenzní proces

„Peer review“

- Odeslání rukopisu + „cover letter“
- Základní stanovisko redaktora
- **Recenzní proces** – počet recenzentů závisí na periodiku, trvá i několik měsíců – **cíl? Kdo může být recenzent?**

Recenzní proces

„Peer review“

- Odeslání rukopisu + „cover letter“
- Základní stanovisko redaktora
- **Recenzní proces** – počet recenzentů závisí na periodiku, trvá i několik měsíců – recenzentem může být jakýkoli publikující autor – cílem není „opravit“ článek jako slohovou práci, nýbrž upozornit na nedostatky a nejasnosti ze strany potenciálního čtenáře (např. chybějící informace, nepřesnosti a nejasnosti v argumentaci, metodologické problémy, nesoulad mezi interpretací a daty) – **recenzent nemůže odmítnout článek, může pouze redaktoru doporučit postup**

Recenzní proces

„Peer-review“

- Odeslání rukopisu + „cover letter“
- Základní stanovisko redaktora
- **Recenzní proces**
- Rozhodnutí redaktora – **4 možné výsledky:**
 1. Přijmout bez oprav
 2. Nutné malé úpravy
 3. Nutno přepracovat
 4. Odmítnout

Recenzní proces

„Peer-review“

- Odeslání rukopisu + „cover letter“
- Základní stanovisko redaktora
- **Recenzní proces**
- Rozhodnutí redaktora
- Reakce a revize autora (pokud jsou požadovány) – **autor není povinný zapracovat všechny návrhy recenzentů, musí ale svůj postup obhájit**

Recenzní proces

„Peer-review“

- Odeslání rukopisu + „cover letter“
- Základní stanovisko redaktora
- **Recenzní proces**
- Rozhodnutí redaktora
- Reakce a revize autora (pokud jsou požadovány)
- Opakované zaslání redaktoru – > recenzní konání
- Po přijetí následuje editorská práce, autor dává souhlas k publikaci atd.

Recenzní proces

„Peer-review“

- Odeslání rukopisu + „cover letter“
- Základní stanovisko redaktora
- **Recenzní proces**
- Rozhodnutí redaktora
- Reakce a revize autora (pokud jsou požadovány)
- Opakované zaslání redaktoru – > recenzní konání
- Po přijetí následuje editorská práce, autor dává souhlas k publikaci atd.
- Zařazení do konkrétního čísla může trvat víc než rok – dnes **advance online publication**

Hodnocení publikací

PRESTIŽ VĚDECKÝCH PERIODIK:

- 1. Recenzováno
- **2. Indexováno**
- 3. Impaktováno

Indexované publikace

- Zařazení do databází, které monitorují publikované vědecké publikace a prostřednictvím nichž lze tyto publikace dohledat
- Meta-databáze: Ebsco, ProQuest
- Vědecké meta-databáze obsahující údaje pro hodnocení: **Web of Science, Scopus, Medline**
- Další: např. PsychInfo
- Google Scholar ?

Meta-databáze pro vyhledávání

- **Ebsco** – běžně obsahuje pouze nejnovější články, závisí na přístupových právech instituce – nevýhodou je, že nerozlišuje kvalitu publikací a obsahuje duplicitní publikace
- **ProQuest** – kromě podobných problémů jako Ebsco obsahuje mnoho spíše žurnalistických publikací
- **PsychInfo** – specifický výběr periodik, mnohé nejsou indexovány jinde
- **JStor** – databáze spíše starších publikací
- **Google Scholar** – pouze vyhledávací nástroj založený na automatické analýze zdrojů na internetu, obsahuje i diplomové práce, dostupné výzkumné správy, zveřejněné prezentace, cizojazyční publikace atd.

Web of Science / Scopus

- Obsahuje pouze publikace s určitým statusem (periodika musí splňovat specifické nároky) – **co není ve WoS/Scopus, není obvykle citováno**
- Kromě vyhledávání nabízí údaje pro hodnocení publikací – **které to jsou?**

Web of Science / Scopus

- Obsahuje pouze publikace s určitým statusem (periodika musí splňovat specifické nároky) – **co není ve WoS/Scopus, není obvykle citováno**
- Kromě vyhledávání nabízí údaje pro hodnocení publikací – **citace**
- **Je počet citací dobrý indikátor kvality? Proč (ne)?**

Hodnocení publikací

PRESTIŽ VĚDECKÝCH PERIODIK:

- 1. Recenzováno
- 2. Indexováno
- **3. Impaktováno**

Impaktované periodikum

- Periodikum s tzv. „impakt faktorem“ (faktorem vlivu)

IF = počet citací článků vydaných v časopise za poslední 2 roky / počet článků vydaných v daném časopise za poslední 2 roky

Hodnocení vědeckých výstupů

- **Web of Science** nabízí přehled IF všech periodik – **Journal Citation Reports**
- **Proč je pro vědce a akademiky důležité dostat se do časopisu s co nejvyšším IF?**
- **Hodnocení institucí:** financování závisí z části na kvalitě výstupu, v ČR **RIV** (Rejstřík informací o výstupech), problém „kafemlejnek“
- **Individuální hodnocení** – CV, grantové žádosti, podmínky pro akademický postup
- **Hirschův index (h-index)** – lze dohledat v Scopusu

Impaktovaná periodika

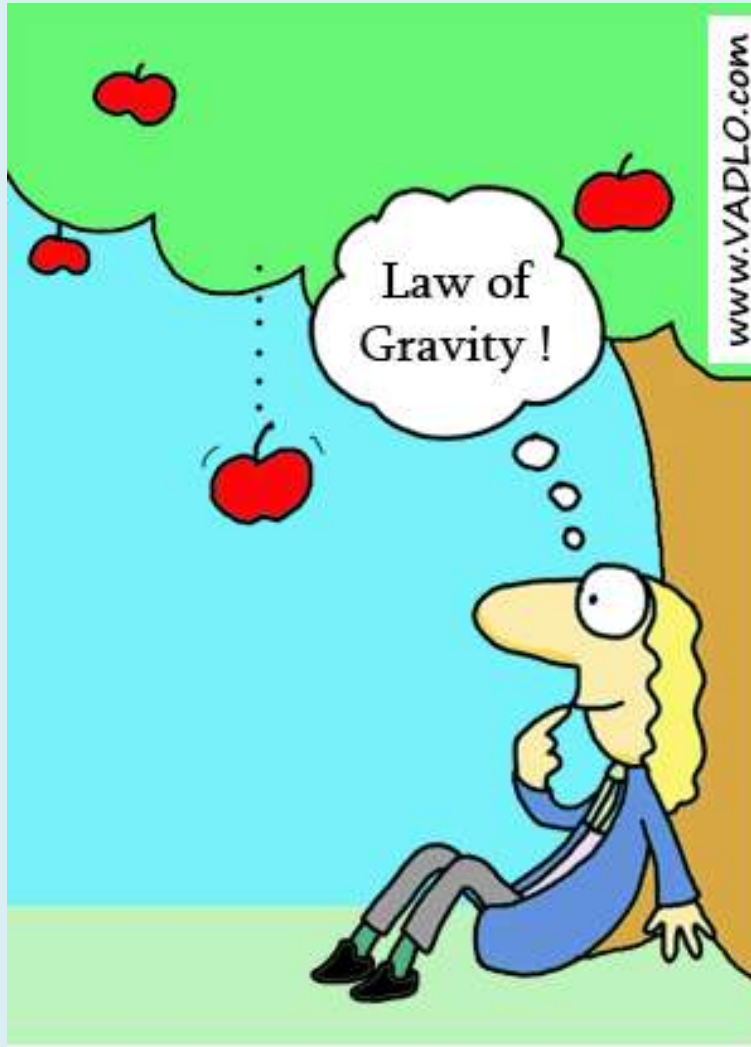
- Je IF vždy dobrým měřítkem kvality periodika?

V čem je rozdíl...?

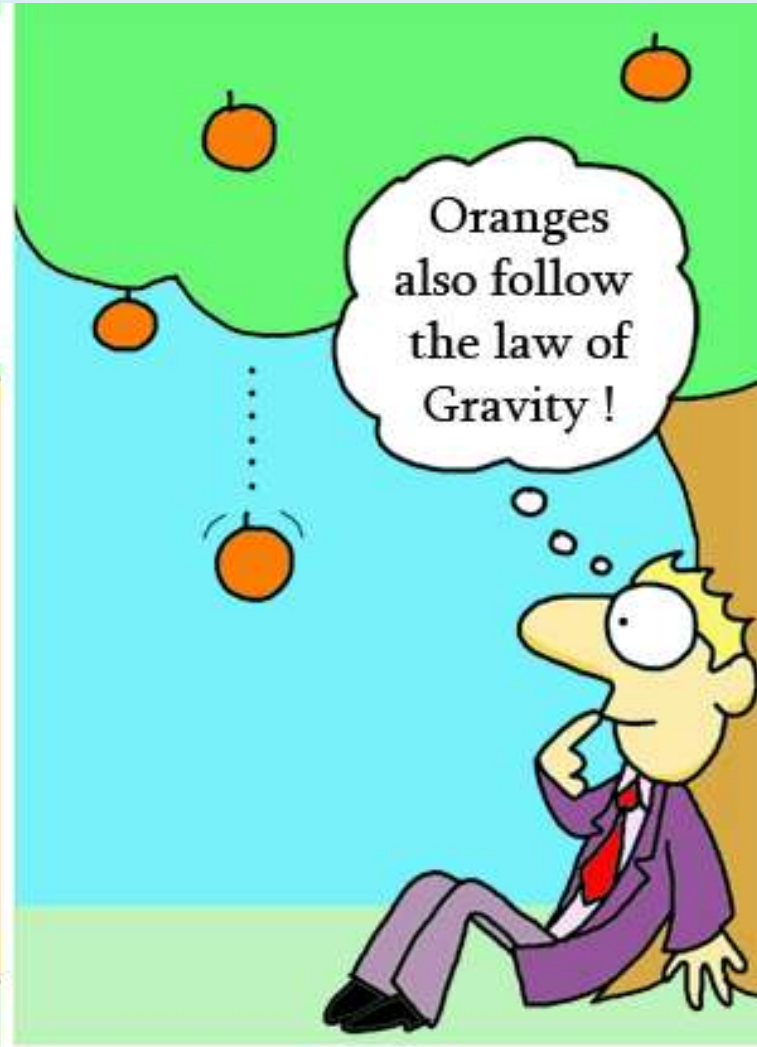
Prokrastinace, stres a dopad na zdraví

- Tice & Baumeister, 1997 - *Psychological Science* (IF 2.901)
- Sirois & Kitner, 2015 – *European Journal of Personality* (IF 3.347)
- Beutel et al., 2016 – *PloS One* (IF 3.057)
- Sirois, 2014 – *Self & Identity* (IF 1.375)
- Jackson et al., 2000 – *Journal of Social Behaviour and Personality* (IF 0.264)
- Kandemir et al., 2014 – *Educational Research and Reviews* (bez IF)

V čem je rozdíl...?

High Impact Paper

Low Impact Paper

Open Access

- Databáze vědeckých článků jsou běžně finančně dostupné pouze některým institucím – čtenář hradí náklady na publikaci
- Publikace **Open Access** („volní přístup“) – náklady na publikování hradí autor (grant/instituce) – publikace je volně dostupna na internetu
- **Znamená Open Access nižší kvalitu / vyšší komercializaci publikačního procesu?**

Open Access

- Databáze vědeckých článků jsou běžně finančně dostupné pouze některým institucím – čtenář hradí náklady na publikaci
- Publikace **Open Access** („volní přístup“) – náklady na publikování hradí autor (grant/instituce) – publikace je volně dostupna na internetu
- Open Access zvyšuje riziko výskytu **predátorských časopisů** – publikace nekvalitních článků bez skutečné recenze, redaktoři bývají mnohdy nezkušení, mimo obor, uvedeni bez souhlasu daného odborníka nebo dokonce fiktivní – **proč tam lidé publikují?**

Open Access

- Databáze vědeckých článků jsou běžně finančně dostupné pouze některým institucím – čtenář hradí náklady na publikaci
- Publikace **Open Access** („volní přístup“) – náklady na publikování hradí autor (grant/instituce) – publikace je volně dostupna na internetu
- Open Access zvyšuje riziko výskytu **predátorských časopisů**
- V důvěryhodných OA periodických probíhá recenzní proces standardně, platí se teprve po přijetí článku k publikaci – publikovat OA se dnes často požaduje

DĚKUJI ZA POZORNOST